

MIA ROTH-ČERINA

BERNARDO BERNARDI

DIZAJNERSKO DJELO ARHITEKTA 1951.-1985.

IVA CERAJ

BERNARDO BERNARDI

THE DESIGN WORK OF AN ARCHITECT 1951-1985

IVA CERAJ

The scientific monograph covering the most significant work of architect Bernardo Bernardi, the pioneer of Croatian design, is based on the doctoral dissertation and curatorial work of Iva Ceraj within the Croatian Museum of Architecture. It follows the didactic, theoretical, architectural and, foremost, design oeuvre of the most prominent Croatian industrial designer of the 20th century. The book sheds light on a previously unpublished selection of drawings and photographs, offering new insights into the surprising parallels with, and the creative influences of Scandinavian organic modernism, indicating Bernardi's strong affiliation to the democratic ideas of Scandinavian design. A lifelong promoter of humanizing the physical environment, Bernardi can be credited with establishing the design profession in the Croatian context as well as initiating the establishment of the School of Design in Zagreb.

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
Hrvatski muzej arhitekture
Edicija Architectonica knjiga br. 8
Zagreb, 2015.

Str. 390, hrvatski/engleski
[30/24 cm, boja, meki uvez]

Urednik: akademik Andrija Mutnjaković
Recenzenti: Željka Čorak, Jasna Galjer, Tomislav Premerl
Dizajn: Borut Benčina – Art Studio Azinovic, Zagreb
Lektura: Biserka Sinković
Prijevod: Graham McMaster

ISBN 978-953-154-190-9
CIP 000924918 [NSK Zagreb]

U prvoj polovici 2016. godine u knjižnici HAZU promovirane su dvije znanstvene monografije u izdanju HAZU-HMA nastale na temelju doktorskih disertacija obranjenih na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu: „Ernest Weismann – društveno angažirana arhitektura” dr.sc. Tamare Bjazić Klarin i „Bernardo Bernardi – dizajnersko djelo arhitekta 1951.-1985.” dr.sc. Ive Ceraj. Osim po formalnim karakteristikama, strukturi i dizajnu, te su dvije knjige sestrinske i po tome što po prvi puta cjelovito rasvjetljaju opus i formativni utjecaj dviju pionirskih autorskih ličnosti hrvatske arhitekture odnosno dizajna.

Bernardo Bernardi bio je po obrazovanju arhitekt, i u poslijeratnom razdoblju (diplomirao je 1948. na Tehničkom fakultetu u Zagrebu) se pojavio na umjetničkoj sceni kao član grupe Exat '51. Knjiga prati njegovo djelovanje od 1951. i uloge unutar Exata kao promotora potrebe nove artikulacije oblikovane okoline modernog čovjeka, te pojmovnog zaokreta 'primjenjene umjetnosti' ka sintagmi 'industrijski dizajn' kao preduvjeta uspostave discipline dizajna u Hrvatskoj. Afirmaciji dizajna značajno doprinosi i pokretanje Zagrebačkog triennala, organiziranog prema milanskom uzoru, kao jedne od didaktičkih inicijativa Udruženja likovnih umjetnika primjenjenih umjetnosti Hrvatske (kojim Bernardi predsjedava u drugoj polovici 50-tih). U počecima vlastitog dizajnerskog rada, Bernardijevo ishodište je neposredna okolina – stan, tema kojom se počinje baviti odmah nakon diplome kao asistent Zdenka Strizica

na Katedri za arhitektonsko projektiranje Tehničkog fakulteta. Autorica detaljno obrađuje razvojnu putanju tog interesa i promocije 'kulture stanovanja' u širem društvenom kontekstu didaktičkih i sintetičkih aktivnosti posredovanih teorijskim radom, natjecajima i izlozbama na kojima sudjeluje tijekom 1950-tih i koje kulminiraju varijacijama 'Stana bliske budućnosti' nagrađenog na trećoj velesajamskoj izložbi „Porodica i domaćinstvo” 1960. Središnje poglavlje knjige posvećeno je Bernardijevu studijskom boravku u Finskoj, Švedskoj i Danskoj u jesen 1960., te izrazitom utjecaju te tromjesečne stipendije kako na vlastiti pristup oblikovanju, tako i na opsežnu promociju skandinavskog dizajna koja je uslijedila po povratku u Hrvatsku. Bernardi je nizom članaka i izložbi o dizajnu nordijskih zemalja, ali i opremanjem vlastitih aktualnih projekata namještajem, primjerice, Arnea Jacobsena, upoznao hrvatsku scenu sa sjevernoeuropskom tradicijom industrijskog oblikovanja i time dodatno utjecao na tadašnju artikulaciju vokabulara hrvatskog dizajna. (Zahvaljujući doprinosu višedesetljetnog mosta kulturne razmjene koja je uslijedila, jedan od četiriju uvodnika knjizi potpisuju veleposlanici četiriju nordijskih zemalja u Republici Hrvatskoj – Danske, Finske, Norveške i Švedske). Razdoblje 1960-tih i 1970-tih obilježili su projekti u kojima je ambicija humanizacije fizičke svakodnevice transponirana u prostore učenja, rada i turizma, poput opremanja Radničkog sveučilišta u Zagrebu 1961. (posebno detaljno ilustrirano nacrtima i fotografijama iz arhiva HMA, te fotografijama iz

arhiva današnjeg Pučkog otvorenog učilišta Zagreb), komponibilnih sustava uredskog namještaja, te javnih prostora i hotela. Posljednji segment knjige posvećen je Bernardijevoj izuzetno značajnoj ulozi u profesionalizaciji struke. Zauzimanjem za osnivanje sveučilišnog studija dizajna, programima temeljenim na istraživanju oglednih studijskih modela u Weimaru i Ulmu, te onima u Sjedinjenim američkim državama, kao i neumornim osnivačkim strukovnim angažmanima u ULUPUH-u, Centru za industrijsko oblikovanje i Društvu dizajnera Hrvatske, Bernardi je zaslužan za osnivanje Studija dizajna pokrenutog 1989., četiri godine nakon Bernardijeve iznenadne smrti, zahvaljujući nastavku angažmana kolega.

* * *

Monografija je promovirana 2. lipnja 2016. godine u Knjižnici HAZU, a pet dana kasnije uslijedilo je otvorenje istoimene izložbe u Hrvatskom muzeju arhitekture. Autorica je, u heterogenom postavu koji ilustrira različite aspekte bogatog i svestranog opusa, izložila reprezentativne primjerke očuvanog namještaja posuđenog iz institucija i ustanova za koje je projektiran, detaljne izvedbene nacрте, skice, crteže, tekstove, Bernardijeve fotografije i korespondenciju iz Osobnog arhivskog fonda autora koji se čuva u Hrvatskom muzeju arhitekture HAZU, upotpunjujući tako sve fasete portreta intenzivne autorske osobnosti. Na promociji i otvorenju izložbe više se puta ponovila potreba za uspostavom modela zaštite dizajnerskog naslijeđa 20. stoljeća, kao i potreba osnutka Hrvatskog muzeja dizajna.